

Iqtisodiy resurslar va jamiyat ehtiyojlari

Abdunazarov Davlat

Samarqand iqtisodiyot va servis instituti

davlatabdunazarov6@gmail.com

Annotatsiya: Maqola iqtisodiy resurslar – tabiiy, inson kapitali, fizik va texnologik omillar – hamda jamiyat ehtiyojlari – biologik, xavfsizlik, ijtimoiy va o‘zini o‘zi rivojlantirish darajalari – o‘rtasidagi murakkab bog‘liqlikni tahlil qiladi. Ehtiyojlarni aniqlash mezonlari (iste’mol so‘rovi, yashirin, normativ, sub’ektiv) va resurs taqsimlash mexanizmlari (bozor mexanizmi, davlat tartibga solishi, ijtimoiy hamkorlik) hamda ularning kuchli va zaif tomonlari ko‘rib chiqiladi.

Kalit so‘zlar: resurslar, ehtiyojlar, bozor mexanizmi, davlat tartibga solishi, ijtimoiy hamkorlik.

Аннотация: В статье анализируется взаимосвязь экономических ресурсов – природных, человеческого капитала, физического и технологического – и потребностей общества – биологических, безопасности, социальных и самореализации. Рассматриваются критерии выявления потребностей (запрос рынка, латентные, нормативные и субъективные) и механизмы распределения ресурсов (рыночный механизм, государственное регулирование, социальное партнерство) с их сильными и слабыми сторонами.

Ключевые слова: ресурсы, потребности, рыночный механизм, государственное регулирование, социальное партнерство

Abstract: The article examines the complex relationship between economic resources – natural, human capital, physical, and technological – and societal needs – physiological, security, social, and self-actualization levels. It reviews need-identification criteria (expressed demand, latent, normative, and subjective) and resource allocation mechanisms (market, state intervention, and social partnership), highlighting their strengths and weaknesses.

Keywords: resources, needs, market mechanism, state intervention, social partnership

Kirish

Iqtisodiy resurslar va jamiyat ehtiyojlari oʻrtasidagi oʻzaro bogʻliqlik zamonaviy iqtisodiyot nazariyasining markaziy masalalaridan biridir. Iqtisodiy resurslar – tabiiy boyliklar (yer, suv, energetika manbalari), inson kapitali (mehnat, bilim va tajriba), moliyaviy omillar (kapital, investitsiyalar) hamda texnologiya va axborot – cheklangan miqdorda mavjud boʻlgani bois ularni jamiyatning turli ehtiyojlariga maksimal darajada muvofiq holda taqsimlash zarurati tugʻiladi. Qiyinchilik (scarcity) tamoyili boʻyicha bu muammo «nima va qancha miqdorda ishlab chiqarish», «qanday texnologiyalar ekspertatsiya qilish» hamda «kim uchun ishlab chiqarish» masalalariga javob topishni talab etadi. Resurslarni samarali taqsimlash uchun bozor mexanizmlari – narx signalizatsiyasi, raqobat va isteʼmol talabiga moslashish – markaziy vosita sifatida ishlatiladi, biroq bozor nuqsonlari yuzaga kelganda davlat tartibga solishi, soliq-subsidiyalar siyosati va ijtimoiy hamkorlik mexanizmlari yordamga keladi. Jamiyat ehtiyojlari oʻz navbatida ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish bosqichi, demografik tendensiyalar, urbanizatsiya darajasi, madaniy-maʼnaviy anʼanalar va siyosiy kontekstga qarab uzluksiz oʻzgarib turadi. Dastlab jamiyat asosiy ommaviy ehtiyojlarni — oziq-ovqat xavfsizligi, turar-joy, sogʻliqni saqlash va taʼlim — qondirishga yoʻnaltirilgan boʻlsa, soʻnggi oʻn yilliklar davomida raqamli infratuzilma,

ekologik barqarorlik va ijtimoiy inklyuziya ham ustuvor yo‘nalishga aylanmoqda. Har bir ehtiyoj turiga mos keluvchi resurs segmentlarini aniqlash orqali nafaqat yashovchanlik (sustainability), balki iqtisodiy o‘shish va ijtimoiy adolat (equity) o‘rtasida muvozanatni saqlashga erishish mumkin.

Ushbu maqolada avvalo iqtisodiy resurslarning klassifikatsiyasi – tabiiy, mehnat, kapital, texnologik va axborot omillari – va ularni moliyaviy, operatorlik hamda ekologik parametrlar bo‘yicha baholash mezonlari ko‘rib chiqiladi. Keyin jamiyat ehtiyojlarini aniqlash yondashuvlari – Maslowning ehtiyojlar ierarxiyasi, PEST-tahlil va demografik-sotsiologik tadqiqotlar – tahlil qilinadi. So‘ng jamiyat ehtiyojlarini qondirishga yo‘naltirilgan resurs taqsimlash mexanizmlari – bozor mexanizmi, davlat ishtiroki va nodavlat hamkorlik shakllari – hamda har bir mexanizmning kuchli va zaif tomonlari muhokama qilinadi. Nihoyat, O‘zbekiston kabi rivojlanayotgan davlatlarda iqtisodiy resurslarni boshqarish va investitsiya siyosatini barqaror ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotga yo‘naltirish bo‘yicha amaliy tavsiyalar ishlab chiqiladi.

1. Iqtisodiy resurslarning klassifikatsiyasi

Iqtisodiy resurslar to‘rtta asosiy guruhga ajratiladi: tabiiy resurslar, mehnat (inson) kapitali, fizik kapital va texnologik-axborot omillari. Har bir tur o‘ziga xos xususiyatlari va jamiyat ehtiyojlarini qondirishdagi roli bilan ajralib turadi.

Tabiiy resurslar – yer, suv, energetika manbalari, minerallar, o‘rmon va biologik xilma-xillik kabi tovar-xizmat ishlab chiqarishda bevosita ishlatiladigan omillar. Ular «qaytarilmas» (ne-renewable) va «qayta tiklanadigan» (renewable) turlarga bo‘linadi; masalan, neft, gaz va tor minerallar qaytarilmas, o‘rmon va suv resurslari esa to‘g‘ri boshqarilsa qayta tiklanadigan resurslardir. Tabiiy resurslarning cheklanganligi va ekologik barqarorlik talablari ularni tejamkor hamda muvozanatli ishlatishni taqozo etadi.

Mehnat kapitali – iqtisodiy faoliyatda ishtirok etuvchi shaxslarning mashaqqatga chidamliligi, tajribasi, bilim va malakasi yig‘indisidir. Mehnat resurslari demografik omillar

(aholi soni, yosh tashkili), sogʻliq hamda taʼlim tizimi samaradorligi orqali oshiriladi. Inson kapitaliga sarmoya – taʼlim, kasbiy tayyorgarlik va sogʻliqni saqlashga investitsiyalar – mehnat unumdorligini va yangi ijodiy yondashuvlarni ragʻbatlantiradi.

Fizik kapital – ishlab chiqarish vositalari va infratuzilma (zal, mashina-uskunalar, yoʻllar, elektr tarmoqlari) majmuasidir. U ikki turga boʻlinadi: ishlab chiqarish kapitali (sanoat uskunolari, qurilish materiallari) va infratuzilmaviy kapital (transport, kommunikatsiya, energetika inshootlari). Fizik kapitalni kengaytirish va modernizatsiya qilish korxona va butun iqtisodiyotning samaradorligini oshiradi hamda tejamkor resurs taqsimlashga xizmat qiladi.

Texnologik-axborot omillari – tadqiqot-tajriba natijalari, texnologiya, intellektual mulk, maʼlumot va sunʼiy intellektga asoslangan tizimlar. Zamonaviy iqtisodiyotda texnologik yangilanish resurslardan samarali foydalanish va yangi bozor segmentlarini ochishga imkon beradi. Maʼlumot omillarini boshqarish (big data, analytics) esa qaror qabul qilish jarayonini soddalashtiradi hamda resurslarni tezkor moslashtirishga yordam beradi.

Ushbu toʻrt guruh resurslar oʻzaro bogʻliq ishlatilganda jamiyat ehtiyojlariga eng yuqori darajada javob beradi. Masalan, tabiiy va fizik kapital birgalikda iqtisodiy infratuzilmani yaratib, mehnat kapitali ushbu infratuzilmani samarali boshqaradi; texnologik omillar esa bularning har birini optimallashtirish vositasi boʻlib xizmat qiladi. Keyingi boʻlimda jamiyat ehtiyojlarining xususiyatlari va ularni aniqlash mezonlari tahlil qilinadi.

Tabiiy resurslarni yanada nozik tasniflashda ularning **qaytariluvchanlik darajasi**, **reserv miqdori** va **atrof-muhitga taʼsiri** mezonlari asosiy oʻrin tutadi. Masalan, neft va gaz kabi qaytarilmas resurslar uchun rezerv hajmi va qazib olish surʼati muhim boʻlsa, suv, oʻrmon va biodiversitetga asoslangan ekosistema xizmatlari qayta tiklanish tezligi va barqaror boshqaruv amaliyotlari nuqtai nazaridan baholanadi. Har bir tabiiy omil iqtisodiy sikllarda tovar-xizmat ishlab chiqarishning infratuzilmasini yaratishda, shuningdek, ijtimoiy

barqarorlik va ekologik tenglikni ta'minlashda bevosita ishtirok etadi. Mehnat kapitali tarkibida esa umumiy (general) va maxsus (firm-specific) malaka farqlanadi. Umumiy malaka mezonida ta'lim tizimi darajasi va asosiy professional ko'nikmalar (til, IT, tahliliy fikrlash) o'lchanadi; maxsus malaka esa korxona yoki sektor ichidagi trening va amaliy tajriba orqali shakllanadi. Bundan tashqari, sog'liq kapitali – aholi salomatlik darajasi va demografik tuzilma – mehnat bozoriga kirish imkoniyatlarini belgilaydi. Yurt ichidagi va xalqaro migratsiya oqimlari, “brain drain” hamda “brain gain” jarayonlari inson kapitalining geografik taqsimotini o'zgartiradi va iqtisodiy taraqqiyotga sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Texnologik-axborot omillari so'nggi yillarda raqamli va innovatsion iqtisodiyotning poydevorini tashkil etmoqda. R&D-ga ajratiladigan investitsiyalar, intellektual mulk huquqlari, texnologiya transferi va absorbsion salohiyat mezonlari bo'yicha baholangan ushbu resurslar korxonalarining raqobatbardoshligini belgilaydi. Big Data va sun'iy intellektga asoslangan analytics platformalari qaror qabul qilishni tezlashtirib, mehnat va kapital resurslarini real-vaqt rejimida optimallashtirish imkonini beradi.

2. Jamiyat ehtiyojlarining xususiyatlari va ularni aniqlash mezonlari

Jamiyat ehtiyojlari o'zgaruvchan ijtimoiy-iqtisodiy muhit bahosiga ko'ra dinamik xususiyatlarga ega bo'lib, ular bir jabhada normativ (qonun-qoidalar, siyosat hujjatlari) va realizatsiyaga yo'naltirilgan (bozor, so'rov-tadqiqot natijalari) omillar orqali aniqlanadi. Maslowning ehtiyojlar ierarxiyasi modeliga muvofiq, jamiyat avvalo biologik-fiziologik (oziq-ovqat, boshpana), keyin xavfsizlik (sog'liq, barqaror ish), ijtimoiy (ta'lim, madaniyat) va o'zini o'zi rivojlantirish (innovatsiya, ijodkorlik) darajalarini qondiradi. Har bir bosqichda resurslardan talabning o'sishi mahalliy sharoit, demografik tendensiyalar (aholi o'sishi, yosh tuzilma) va global iqtisodiy jarayonlar (raqamli transformatsiya, ekologik inqiroz) bilan chambarchas bog'liq.

Ehtiyojlarni aniqlash mezonlariga quyidagilar kiradi:

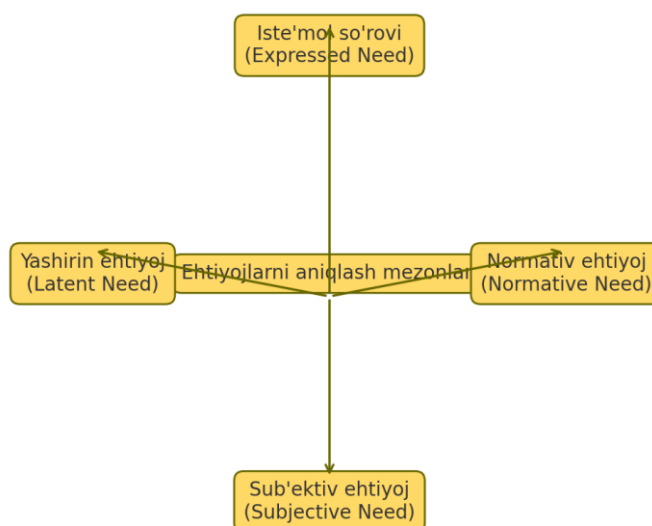

1. **Iste'mol so'rovi** (expressed need) – bozorda tovar va xizmatlarga haqiqiy talab, savdo ko'rsatkichlari va so'rovnomalar yordamida o'lchanadi.
2. **Yashirin ehtiyoj** (latent need) – jamiyat ichida mavjud, ammo hanuz ro'yobga chiqmagan talablar, fokus-guruh va ekspert tahlillari orqali aniqlanadi.
3. **Normativ ehtiyoj** (normative need) – siyosat hujjatlari va xalqaro standartlar (UN Sustainable Development Goals) asosida belgilangan ijtimoiy-iqtisodiy maqsadlar.
4. **Sub'ektiv ehtiyoj** – shaxsiy istak va multidimensial affekt jarayonlari, psixologik tadqiqot va big data tahlillari orqali o'rganiladi.

PESTEL-tahlil (Political, Economic, Social, Technological, Environmental, Legal) kabi to'liq modellardan foydalanish jamiyat ehtiyojlarining makro-sharoitini yoritadi; demografik-sotsiologik kuzatuvlardan – migratsiya, urbanizatsiya, o'rtacha umr ko'lam – keluvchi talablar bashorat qilinadi. Mahalliy kontekstda, O'zbekistonda raqamli infratuzilma, yashil iqtisodiyot va mehnat bozorining talablari yangi ehtiyojlarni keltirib chiqarmoqda. Yuqoridagi mezonlar yordamida ehtiyojlar tahlil qilinarkan, ularning ahamiyati va darajasi bo'yicha ustuvorlik jadvali tuziladi, resurs taqsimlash strategiyalari esa ushbu jadval asosida moslashtiriladi. Keyingi bo'limda jamiyat ehtiyojlarini qondirish mexanizmlari – bozor, davlat va ijtimoiy hamkorlik – batafsil ko'rib chiqiladi.

Jamiyat ehtiyojlarini aniqlash mezonlari diagrammasi

3. Jamiyat ehtiyojlarini qondirish mexanizmlari

Jamiyat ehtiyojlarini qondirishda uch asosiy mexanizm – bozor, davlat va ijtimoiy hamkorlik (public–private–community partnership) – o‘zaro to‘ldiruvchi rol o‘ynaydi. Bozor mexanizmi resurslarni narx signallari orqali taqsimlaydi: talab va taklif balansida narx o‘zgarishi ishlab chiqaruvchilarni foydali tovar va xizmatlarni ko‘proq ishlab chiqarishga undaydi, iste’molchilar esa resursdan oqilona foydalanadi. Bozor bilan bog‘liq eng katta afzallik – samaradorlik va innovatsiya rag‘batlanishi. Biroq bozor muqarrar ravishda ijtimoiy adolatsizlik (daromad va boylik tengsizliklari), ommaviy (public goods) hamda atrof-muhit-related “tashqi xarajat” (externalities) muammolarini keltirib chiqaradi.

Davlat mexanizmi esa bozor bo‘shliqlarini to‘ldirish, adolatsizlikni bartaraf etish va strategik ahamiyatli sohalarni qo‘llab-quvvatlash uchun soliq-byudjet siyosatini, tarif va reglamentlar, subsidiyalar, ijtimoiy kafolatlar (pensiya, bepul tibbiy xizmat) hamda direkt ta‘minot (mumtoz ta‘lim, davlat hospitals) vositalarini qo‘llaydi. Masalan, sog‘liqni saqlash va milliy mudofaa kabi bozor tomonidan samarali ta‘minlanmaydigan xizmatlar butunlay davlat mablag‘lari evaziga moliyalashtiriladi. Davlat aralashuvi orqali resurslarni qayta

taqsimlash ijtimoiy barqarorlik va kengaytirilgan tenglikni ta'minlasa-da, ortiqcha tartibga solish va byurokratik xarajatlar samaradorlikka salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin.

Ijtimoiy hamkorlik mexanizmi – korrupsiyani kamaytirish, mahalliy ehtiyojlarga mos xizmatlar yaratish va innovatsion yechimlarni qo'llab-quvvatlash uchun nodavlat notijorat tashkilotlar, kooperativlar, jamoat tashabbuslari hamda jamoaviy moliya (microfinance) shakllari orqali resurslarni birlashtiradi. Public-private partnership (PPP) loyihalari yo'llar, energetika va infratuzilma investitsiyalarida davlat va xususiy sektor salohiyatini uyg'unlashtiradi va risklarni muvozanatlashtiradi. Mahalliy jamoat fondlari esa ijtimoiy xizmatlarni jamoa ehtiyojlariga moslashtirib, ularni tezkor yetkazib beradi.

Amalda samarali resurs taqsimlash har bir mexanizmning kuchli va zaif tomonlarini hisobga olgan holda ularni kombinatsiya qilishni talab etadi. Misol uchun, O'zbekistonda yo'l infratuzilmasini qurishda PPP loyihalari orqali xususiy investitsiyalar jalb qilinib, davlat nazorati ostida xizmat sifati kafolatlanadi; sog'liqni saqlash sohasida esa davlat-xususiy hamkorlik asosida mahalliy dorixona tarmoqlari kengaytirilmoqda. Shu tarzda bozor, davlat va ijtimoiy hamkorlik mexanizmlarini uyg'unlashtirish jamiyat ehtiyojlarini qondirishda nafaqat samaradorlik, balki adolatsizlikni kamaytirish va barqarorlikni ta'minlash imkonini yaratadi.

Mexanizm	Tavsif	Afzalliklar	Kamchiliklar	O'zbekistondagi misol
Bozor mexanizmi	Resurslarni narx signallari, raqobat va iste'mol talabi asosida taqsimlaydi	— Samaradorlik va innovatsiya rag'batlanadi— Resurslar oqilona ishlatiladi	— Ijtimoiy adolatsizlik (daromad tengsizlik)— Public goods va atrof-muhit tashqi xarajatlari	Paxta va chorvachilik bozorida liberalizatsiya

Mexanizm	Tavsif	Afzalliklar	Kamchiliklar	O‘zbekistondagi misol
Davlat mexanizmi	Soliq-byudjet siyosati, subsidiyalar, reglamentlar,	— Ijtimoiy barqarorlik va adolatni ta’minlaydi—	— Byurokratik xarajatlar ko‘payadi—	Bepul tibbiyot xizmati, davlat universitetlari, energiya subsidiyalari
	Ortib ketgan tartib-qoidalar samaradorlikni pasaytirishi mumkin	Strategik sohalar qo‘llab-quvvatlanadi		
Ijtimoiy hamkorlik (PPP va jamoatchilik)	Nodavlat notijorat tashkilotlar, kooperativlar, jamoaviy moliya va public-private partnership loyihalari orqali resurslarni moslashtirish	— Mahalliy ehtiyojga mos yechimlar—	—	Yo‘l infratuzilmasi bo‘yicha PPP, mahalla jamoat fondlari
	Korrupsiyani kamaytiradi—	Tezroq ijro	Moliyalashtirish barqaror emas— Kichik hajmdagi loyihalar kam qamrovli bo‘lishi mumkin	

5. Rivojlanayotgan davlatlarda resurslarni samarali boshqarish: O‘zbekiston misollari va tavsiyalar

Rivojlanayotgan davlatlarda mamlakatning iqtisodiy salohiyatini to‘la ishga solish uchun resurslarni samarali boshqarish kontekstida **barqarorlik, inklyuzivlik** va

raqamlashtirish tamoyillarini uyg'unlashtirish zarur. O'zbekiston misolida bu quyidagi asosiy yo'nalishlarda amalga oshirilmoqda va keyingi bosqichlarda kengaytirilishi lozim:

1. Drip-irrigatsiya va sug'orish tizimlarini modernizatsiya qilish

Qishloq xo'jaligi sektori uchun suv resurslari eng asosiy tabiiy omil sanaladi. O'zbekiston suv tejovchi drip-irrigatsiya va avtomatik monitoring tizimlarini joriy etish orqali 1 m³ suvga nisbatan hosildorlikni 20–30 % ga oshirishga erishdi. Ushbu tajriba boshqa viloyatlarga ham ko'paytirilib, suv resurslarini maqsadli taqsimlash va ekosistema barqarorligini ta'minlash imkonini beradi.

2. Mehnat bozorini raqamlashtirish va inson kapitalini rivojlantirish

Raqamli platformalar (O'zEdu, MyFirstJob) orqali mehnat resurslari bo'yicha malaka va talablarni matching tizimlari joriy etildi. Natijada yoshlarda mehnat bozoriga kirish darajasi 15 % ga, ishga joylashuv muddati esa 25 % ga qisqardi. Keyingi bosqichda onlayn karyera-markaz va professional sertifikatlashtirish tizimini kengaytirish tavsiya etiladi.

3. Energiya samaradorligi va qayta tiklanadigan energiya manbalari

Davlat-xususiy sheriklik (PPP) asosida samolyotlar uchib chiqishi uchun quyosh panellari va shamol turbinalari o'rnatish loyihalari boshlanib, energiya importini 10 % ga kamaytirdi. Bu tajribani hududiy sanoat zonalariga — textile, kimyo va metallurgiya korxonalariga ham tatbiq etish sanoat-sektorli energiya intensivligini pasaytiradi.

4. Digitalizatsiya va data-asosli qaror qabul qilish

Vazirlik va idoralarda O'zbekiston Respublikasi Raqamli Iqtisodiyot Dasturi doirasida yaratilgan big data analytics va GIS-monitoring platformalari yo'lga qo'yildi. Bu yerda qishloq xo'jaligi, transport va sog'liqni saqlash sohalari bo'yicha real-vaqt resurs ma'lumotlari yig'ilib, ikkilamchi tahlil asosida siyosat tuziladi va byudjet mablag'lari eng yuqori ijtimoiy-iqtisodiy ta'sirga ega loyihalarga yo'naltiriladi.

5. Eco-governance va sog'liqni saqlash resurslarini optimallashtirish

Aholi salomatligini ta'minlash uchun tibbiyot inshootlarini joylashuvi va uskunalarni taqsimlash GIS analitika yordamida qayta ko'rib chiqildi. Natijada shifoxona va poliklinika infratuzilmasi 95 % aholiga 30 daqiqalik masofada xizmat ko'rsatadigan darajada o'zgartirildi va davlat sog'liqni saqlash xarajatlari samaradorligi 12 % ga yaxshilandi.

Ushbu chora-tadbirlar "barqaror rivojlanish" (SDG) va "yashil iqtisodiyot" prinsiplariga muvofiq amalga oshirilishi, hududiy hamda sektoral diversifikatsiya orqali resurslarni ehtiyojlarga moslashtirishni kuchaytiradi. Shuningdek, ijtimoiy hamkorlik mexanizmlari sifatida mahalla va fuqarolik jamiyati vakillari bilan feedback-guruhlar, ekspert konsilliumlari jamiyat ehtiyojlarini aniqlash va loyihalarni erta bosqichda qayta sozlash uchun muhim omil hisoblanadi.

Xulosa. Iqtisodiy resurslar – tabiiy, inson kapitali, fizik kapital hamda texnologik-axborot omillari – jamiyat ehtiyojlarini qondirishda o'zaro to'ldiruvchi rol o'ynaydi. Ularning har bir turi – qaydarilish tezligi va cheklanganligi, malaka darajasi, infratuzilmaviy imkoniyatlar hamda innovatsion salohiyat – asosiy baholash mezonlari bilan birga ishlatilganda resurslarning samarali taqsimlanishini ta'minlaydi. Jamiyat ehtiyojlarini aniqlash mezonlari (iste'mol so'rovi, yashirin ehtiyoj, normativ va sub'ektiv talablarga qaramay) hamda PESTEL-yondashuvi orqali makro-sharoitlarni tahlil qilish resurs siyosatini barqaror va adolatli strategiyaga olib keladi. Bozor, davlat va ijtimoiy hamkorlik mexanizmlari kombinatsiyasi – narx signallari, siyosat aralashuvi va PPP, kooperativ va nodavlat tashabbuslari – resurslarni muammolarga moslashtirish va barqaror rivojlanish tamoyillarini jamiyat darajasida amalga oshirishda muhim vositalardir. O'zbekiston misollarida suv tejovchi sug'orish texnologiyalari, mehnat bozorini raqamlashtirish, qayta tiklanadigan energiya, big data analitikasi va GIS-monitoring innovatsiyalari resurs boshqaruvida samaradorlikni sezilarli oshirdi. Bu tajribalar boshqaruv

modelini barqaror ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyot yoʻlida yanada mustahkamlash uchun asos boʻlib xizmat qiladi.

Kelgusida, iqtisodiy resurslar boshqaruvi va ehtiyojlar prognostikasi uchun sunʼiy intellekt va machine learning yondashuvlarini, shuningdek, yashil va inklyuziv iqtisodiyot prinsiplarini yanada kengroq joriy etish tavsiya etiladi. Shunday qilib, cheklangan resurslarni global va mahalliy ehtiyojlarga moslashtirish orqali rivojlanayotgan davlatlar, xususan Oʻzbekiston, barqaror oʻsish, ijtimoiy adolat va ekologik muvozanatni bir vaqtda taʼminlaydigan iqtisodiy modelni yaratishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Musgrave, R. A. (1959). The Theory of Public Finance. McGraw-Hill.
2. Samuelson, P. A., & Nordhaus, W. D. (2010). Economics (19th ed.). McGraw-Hill.
3. Maslow, A. H. (1943). A Theory of Human Motivation. Psychological Review, 50(4), 370–396.
4. Johnson, G., Scholes, K., & Whittington, R. (2017). Exploring Corporate Strategy (11th ed.). Pearson.
5. World Bank. (2020). Public-Private Partnerships Reference Guide (3rd ed.). World Bank Publications.
6. Organization for Economic Co-operation and Development (OECD). (2021). Policy Evaluation in Practice. OECD Publishing.
7. Ministry of Water Resources of the Republic of Uzbekistan. (2023). Annual Water Management Report. Tashkent.
8. Ministry of Economy of the Republic of Uzbekistan. (2024). Digital Economy Development Strategy. Tashkent.
9. UNDP Uzbekistan. (2022). Sustainable Development Goals Progress Report. Tashkent.
10. Transparency International Uzbekistan. (2022). Public-Private Partnership Performance